

A RADIOAKTÍVHULLADÉK-TÁROLÓK KÖRNYEZETI HATÁSAINAK VIZSGÁLATI EREDMÉNYEI 2009.

Hazánkban a pest megyei Püspökszilágy és Kismémedi határában létesült Radioaktív Hulladék Feldolgozó és Tároló már több mint harminc éve, míg a bátaapáti Nemzeti Radioaktív hulladék-tároló 2008 decemberétől fogadja a kis és közepes aktivitású radioaktív hulladékokat. Ez utóbbiba az atomerőművi eredetű, a püspökszilágyiba pedig a gyógyítás, a kutatás, az ipari, mezőgazdasági felhasználás során keletkező hulladékok kerülnek.

A telephelyeken és annak közelében végzett környezetellenőrzési tevékenység célja annak igazolása, hogy a tároló biztonságosan, a jogszabályi előírásoknak és hatósági elvárásoknak megfelelően üzemel.

A radioaktív hulladék-tárolók létesítésére és üzemeltetésére az atomtörvény és annak végrehajtási rendeletei vonatkoznak. Ilyenek az ionizáló sugárzás alkalmazásáról, a radioaktív hulladékok átmeneti tárolásáról és végleges elhelyezéséről, valamint az atomenergia alkalmazása során a levegőbe és vízbe történő radioaktív kibocsátásokról és azok ellenőrzéséről szóló miniszteri rendeletek.

Az egyik legfontosabb előírás, hogy a telephely működése miatt a tárolók közelében élők többlet sugárterhelése egy év alatt legfeljebb 100 mikroSv lehet. Ez az érték közelítőleg a mindenkit érő természetes háttérsugárzásból eredő sugárterhelés 1/30-ad része. E szigorú korlát érzékeltetésére álljon itt két példa: egy 20 órás (Budapest – New York – Budapest) repülőút során a kozmikus sugárzás révén pontosan ennyi, míg a röntgengép jóvoltából egy-egy tüdőszűrés alkalmával ennek négyszeresét kitevő sugárzás ér bennünket.

A tárolók környezetellenőrzését az üzemeltető végzi az éves környezeti monitoring programja alapján, melyet az illetékes hatóság hagy jóvá.

Kibocsátás (emisszió) ellenőrzés

A hulladéktárolók területén szabályszerű működés esetében légköri vagy folyékony radioaktív kibocsátásokra csak az ellenőrzött zónában elhelyezkedő üzemi épületből és a tárolóterületről kerülhet sor.

Aeroszol és por jellegű kibocsátások ellenőrzése imisszió mérésel történik. A kibocsátás normál üzemi feltételek mellett minimális, a természetes háttértől nem különböztethető meg. A tárolóterület és az üzemi épület aeroszol-kibocsátását az uralkodó szélirányba telepített folyamatos üzemű aeroszol-monitorok ellenőrzik.

Illékony gázok kibocsátás ellenőrzés emisszió és imisszió mérésel történik. A kibocsátás normál üzemi feltételek mellett minimális. A kibocsátás mértékére csak becslés adható. Az imissziós ellenőrzés az uralkodó szélirányba telepített trícium és radiokarbon mintavételi eszközökkel történik, kéthavi kiértékelés mellett. Az emissziós mérés az üzemi épület szellőzőkéményébe telepített trícium és radiokarbon aktív mintavételi eszközökkel történik, havi kiértékelés mellett. Folyékony közeg kibocsátás ellenőrzése emisszió mérésel történik. A keletkező kis mennyiségű folyékony hulladékot zárt rendszerű tartályokban tárolják. A kibocsátás során ellenőrzik a

kibocsátandó folyékony közeg mennyiségét (térfogatát), valamint laboratóriumi méréssel meghatározzák az összes-béta aktivitáskoncentrációt, és a gamma-sugárzó izotópok aktivitáskoncentrációját. A kibocsátani a gyűjtött vizeket kizárólag a vízből vett minta laboratóriumi mérése után szabad. Az ellenőrzést követően – amennyiben a kibocsátási kritériumok teljesülnek – megtörténhet a kibocsátás.

A környezeti közegek ellenőrzése

A levegő ellenőrzése során két módszert különböztethetünk meg. A nagyobb, a levegőből könnyen kiülepedő szennyeződések, szemcsék (ún. kihullás) összegyűjtéséhez nyílt terepre helyezünk ki egy folyadékkal teli mintagyűjtő tálat. A tálban kiülepedett részecskéket leszűrjük, majd az így összegyűjtött mintát laboratóriumban vizsgáljuk.

A levegőben lévő kisebb részecskék, szállópor, aeroszol gyűjtéséhez a levegőt egy szűrőpapíron keresztül szívjuk át. A szűrőpapírt ezután – rendszerkiépítéstől függően – vagy a helyszínen egy automatikusan működő berendezés, vagy a laboratórium analizálja.

A talaj először csak a felületén szennyeződhet el rendkívüli esemény bekövetkezésekor, és a szennyeződést a csapadék az évek során néhány cm mélységben mossa be. Ezért általában a talaj felső 5 cm-es rétegéből veszünk mintát, melyet őrlés és homogenizálás után mérünk.

Mivel az esetleges szennyeződést a lehető legkorábbi fázisában szeretnénk detektálni, ezért a növényeknél a felszíni részeket, leveleket, fűszálakat mintázzuk, a gyökérzetet csak különleges esetben. A levágott leveleket, fűvet kiszárítjuk, ledaráljuk, és ezt a homogén mintát vizsgáljuk.

A vízfolyásokból annak irányában a tároló előtt és után is műanyag edényben gyűjtünk néhány liter vízmintát.

A talajvíz ellenőrzésére először megfigyelő-kutakat kell létesíteni. A nagyjából 10 cm átmérőjű, a felszíntől a talajvíz szintjének aljáig mélyülő kutakból szivattyú segítségével veszünk mintát. Ezeket laboratóriumban elemezzük.

A telephely közvetlen környezetében fejlődő növényeket legelő állatok, illetve a közeli halastóból horgászott halak csontozatát, húsát és belsősegeit az állatok levágása és feldolgozása után, a hamvasztott minták mérésével elemezzük.

A mintavételes környezetellenőrzést nemcsak munkatársaink végzik, hanem külső tudományos intézetek is segítenek.

A Társaság tagja az Országos Környezeti Sugárvédelmi Ellenőrző Rendszernek (rövidítve OKSER). Az OKSER alapfeladata a lakosság természetes és mesterséges eredetű sugárterhelését meghatározó környezeti sugárzási viszonyok és a környezetben mérhető radioaktív anyagkoncentrációk országos ellenőrzési eredményeinek gyűjtése, Tevékenységéről és a mérési eredményekről az OKSER honlapján található részletesebb információ (<http://www.okser.hu/>).

A PÜSPÖKSZILÁGYI RHFT

A püspökszilágyi RHFT környezeti kibocsátásait a hivatalos üzemviteli dokumentumok részeként kiadott, a **Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség**hez benyújtott Kibocsátás Ellenőrzési Szabályzat határozza meg. A Szabályzat tartalmazza a folyékony és a légtöri kibocsátások ellenőrzésének, a kibocsátásmérés archiválásának előírásait.

A telephelyen az ellenőrzött zónát folyamatosan felügyelő telemetrikus sugárvédelmi ellenőrző rendszer (TSER) működik, mely a tárolóterületen 2 db levegőmonitorozó állomásból, 7 db gamma-dózteljesítmény mérő szondából, és 2 db forgalom ellenőrző sugárkapuból, az üzemi épületben pedig 2 db levegőmonitorozó állomásból, 19 db gamma-dózteljesítmény mérő és 2 db neutron-dózteljesítmény mérő szondából áll.

2009-ben a tárolóterületen elhelyezett aeroszol-monitorok nem természetes eredetű szennyeződést nem mutattak ki. A szokásos értékeket meghaladó légtöri aktivitáskoncentrációk megfeleltethetőek voltak az időjárású folyamatokkal. Az üzemi épületben elhelyezett aeroszol-monitorok által mért koncentrációk a radon koncentráció változásának megfelelően ingadoztak, a hulladékkezelésből származó, aeroszolokhoz kötődő radioizotópok nem keletkeztek kimutatható mennyiségben.

A végleges tárolóterületen mérhető gamma-dózteljesítmény jellemző átlagértéke a természetes 80 – 130 nSv/h körüli érték.

Kibocsátás ellenőrzés

Az RHFT területén szabályszerű működés esetében légtöri vagy folyékony radioaktív kibocsátásokra csak az ellenőrzött zónában elhelyezkedő üzemi épületből és a tárolóterületről kerülhet sor.

2009-ben a radioaktív hulladékok begyűjtése, feldolgozása és elhelyezése során hatóságú korlátot meghaladó radioaktív anyag kibocsátása nem történt. Az illetékes környezetvédelmi hatóság felé a jogszabályokban előírt jelentési kötelezettségeket teljesítettük.

Víz kibocsátás az ellenőrzött zónából az év folyamán nem történt.

A mért illetve becsült kibocsátási értékek nem érik el az éves kibocsátás határértékek 30 százaléká. Jelentési kötelezettséget magaután vonó normál üzemi kibocsátás nem történt.

A környezetellenőrzési program

Az RHFT sugárvédelmi ellenőrző rendszerének szerves része a környezeti monitoring. Ennek célja, hogy a telephelyen végzett radioaktív hulladék kezelés és tárolás környezeti hatásait, illetve a munkavégzés közben keletkezett esetleges szennyeződéseket időben feltárjuk. A mérések céljaira történő mintavételezés a telephely teljes területét, felszíni vízfolyások esetében pedig 20 km-es körzetet érinti.

Az üzembe helyezés előtt meghatározták a lerakóhely környezetének leglényegesebb pontjain (Némedi-patak, Szilágyi-patak, Halastó, csapadékvíz tároló, figyelő kutak) az úgynevezett alapszintet, a működés előtti háttérértékeket. Ezekhez a 1976–77-ben meghatározott adatokhoz is

viszonyítjuk az ellenőrző mérések eredményeit, melyeket minden évben rendszeresen, program szerint végzünk.

Az RHFT nukleáris környezetellenőrzési tevékenysége több laboratórium munkájából tevődik össze. Az RHFT saját környezeti laboratóriuma végzi az alapvető, legszükségesebb méréseket. A szerződéses partnerek – az MTA ATOMKI és az Országos "Frédéric Joliot-Curie" Sugárbiológiai és Sugáregészségügyi Kutató Intézet (OSSKI) laboratóriumai – hajtják végre a speciális méréseket, a nehezen detektálható izotópok kimutatását a környezeti mintákban.

2009-ben az izotóphidrológiai monitoring vizsgálat keretében az alábbi feladatokat végezte el az MTA ATOMKI laboratóriuma:

- vízminták trícium aktivitás-koncentrációjának meghatározása ($T-^3\text{He}$)
- vízminták trícium aktivitás-koncentrációjának meghatározása (LSC)
- vízminták általános kémiai jellemzőinek és fémion-koncentrációjának meghatározása
- egyes vízminták összes béta aktivitás-koncentrációjának meghatározása
- vízminták összes gamma, ^{14}C , valamint ^{90}Sr aktivitás-koncentrációjának meghatározása.

Az OSSKI 2003-óta végez rendszeresen komplex ökológiai felmérést, amely 2009-ben kiterjedt:

- talajminták összes béta, ^{90}Sr és gamma-spektrometriai vizsgálatára,
- növényi minták összes béta, ^{90}Sr és gamma-spektrometriai vizsgálatára,
- állati eredetű minták gamma-spektrometriai vizsgálatára,
- in-situ gamma-spektrometriai mérésekre a tároló területén,
- in-situ dózisteljesítmény mérésekre.

A komplex ökológiai felmérés fő célkitűzése, hogy meghatározzuk a hulladéktároló közvetlen környezetében a talaj, a természetes növényzet, a védőövezetben legelő állatok szervezetében, valamint a szomszédos halastó vízből kifogott halakban a mesterséges eredetű radionuklidok (^{90}Sr , ^{137}Cs) aktivitás-koncentrációját és a meghatározott koncentrációk ismeretében a helyre jellemző koncentrációs faktorokat állapítsanak meg. A monitorozási célokra alkalmas összes-béta mellett a ^{40}K aktivitás-koncentráció értékeket is meghatározzuk, annak bizonyítására, hogy a béta aktivitás jelentős hányada a természetes eredetű ^{40}K -tól származik. A meghatározott koncentrációs faktorok felhasználhatók dózisszámítási modellekben, a szárazföldi táplálékláncon keresztül történő belső dózis becsléséhez.

2009-ben a környezetellenőrző laboratórium összesen 34 mintavételi helyről gyűjtött mintákat, (15 növény, 14 talaj, 11 üledék/iszap, 2 aeroszol, 2 kihullás, 1 állat, 9 felszíni víz, 4 talajvíz mintázására szolgáló hely volt) gamma-spektrometria és összes béta számlálás céljából.

Az OSSKI laboratóriuma 6 helyről gyűjtött be növény és talajmintákat, 2 helyről állatmintákat stroncium vizsgálat, gamma-spektrometria és összes béta számlálás céljából, továbbá 12 helyen in-situ gamma-spektrometria méréseket végzett.

Az MTA ATOMKI laboratóriuma 6 ponton vizsgálta a felszíni vizeket, ebből 6 helyen trícium, 2 helyen radiokarbon, 2 helyen stroncium és 2 helyen összes gamma méréseket végzett. Emellett 34 db talajvízfigyelő kutat mintázott, ebből 13 helyen stroncium-vizsgálat, 34 helyen trícium-

vizsgálat, 20 kútban radiokarbonvizsgálat, 2 kútban összes béta-számlálás, 16 kútban gamma-spektrometria, és 28 kútban vízkémiai vizsgálatot végzett.

Az eredmények értékelése

Az RHFT környezeti laboratóriuma által mért aeroszol és kihullás mintákban nem lehetett kimutatni a telepről származó mesterséges izotópokat, az összes béta aktivitások megfelelnek az 1976-os null-szinteknek.

Az iszap-, talaj-, állat- és növényminták aktivitás-koncentráció értékeit vizsgálva megállapítható, hogy az RHFT területén mintázott talajokban, iszapokban, állatokban és a vegetációból vett mintákban a telepről származó radioizotópok nem mutathatók ki, az összes béta aktivitások megfelelnek az 1976-os null-szinteknek.

Az RHFT telephelyén 2002 és 2009 között, valamint a mochovcei atomerőmű magyarországi környékén végzett in-situ mérések eredményei alátámasztják, hogy a hulladéktároló közvetlen környezetében a természetes radioaktivitás nem változott meg és nem is lépte túl az ország más területén mért értékeket.

A vízkémiai mérések eredményeit összehasonlítva a korábbi évek (1998–2008) eredményeivel megállapítható, hogy azok hasonlóak, lényeges vagy tendenciózus eltérés nem mutatkozik sem az általános jellemzők, sem a nehézfém-koncentrációk vonatkozásában. Az átlag értékek minden mérgező komponens esetén alatta, illetve jóval alatta maradtak a szabvány ivóvizekre előírt megengedett koncentráció értékeinek. A felszíni vizek összetétele technológiai eredetű (vegyszer) szennyeződést nem mutat. A csapadékvíz tározó vizének összetétele gyakorlatilag megegyezik a csapadékvizével.

A vizsgált talajvízminták összes béta aktivitása nem haladja meg a tároló létesítése előtti szinteket.

A vizsgált vízminták ^{90}Sr aktivitáskoncentrációja alacsony, többnyire kimutatási határ alatt volt ($< 1,5 \text{ mBq/dm}^3$). A korábbi években mért értékekhez képest változást nem tapasztaltunk.

A vizsgált minták gamma-spektrumában csak a háttérben is jelen levő izotópokat regisztráltuk. A hulladéktárolóból, vagy más antropogén forrásból származó radionuklidot kimutatni nem tudtunk.

A telephelyen belüli megfigyelőkutakban mért trícium mennyisége meghaladja a természetes háttérszint értéket, de ez az emelkedés sugárvédelmi szempontból elhanyagolható. A telephelyen kívüli kutakban a trícium aktivitása elhanyagolható. 2009-ben a trícium aktivitáskoncentrációja két kút esetében néhány Bq/dm^3 volt, a monitoring vizsgálatokba bevont többi kútban nem érte el az 1 Bq/dm^3 értéket, tehát a tároló környezetében elhelyezkedő talajvíz környezeti sugárterhelést nem okoz.

Összefoglalóan megállapítható, hogy az RHFT környezetében 2009-ben végzett vizsgálatok eredményei alapján a telep környezetének radioaktivitása az 1976-77-ben végzett alapszint értékekhez képest ingadozást mutat, de – sugárvédelmi szempontból elhanyagolható mennyiségű tríciumtól eltekintve – összességében nem növekedett.

A környezeti minták mérési eredményei helyi és országos (OKSER) számítógépes nyilvántartásba kerültek.

NEMZETI RADIOAKTÍVHULLADÉK-TÁROLÓ (NRHT), BÁTAAPÁTI

A végleges elhelyezést megelőzően a hulladékcsomagok ideiglenesen a technológiai csarnokba kerülnek tárolásra.. 2009.12.31.-ig 1600 hordó beszállítása történt meg.

2009-ben végleges elhelyezésre még nem került sor, ezért kibocsátás csak a technológiai épületből történhetett. Ennek megfelelően a kibocsátás- és környezetellenőrző program is ezen „korlátozott üzemmóddhoz” illeszkedett.

Kibocsátás ellenőrzés

A kibocsátás ellenőrzés magában foglalja a környezetbe és közművekbe történő radioaktív kibocsátások és azok ellenőrzésére vonatkozó 15/2001.(VI.6.) KöM rendelet 5. sz. mellékletében szereplő követelmények, az üzemeltetési engedélyében foglaltak, valamint a 16/2000. (VI. 8.) EüM rendelet 23. §-a szerinti felszabadítási eljárás lefolytatásához szükséges tevékenységek végrehajtását.

A mérések célja a telephelyről kibocsátandó és kibocsátott radionuklidok aktivitásszint mértékében, illetve gamma-dózisteljesítményben beálló változások, tendenciák megfigyelése, a kommunális hulladékgyűjtőkbe juttatott hulladékok radioaktivitásának ellenőrzése, a kibocsátási határértékek betartásának biztosítása érdekében. A mérések feladata folyamatos mérésekkel igazolni, hogy került-e ki a létesítményből a mindenkor elérhető legérzékenyebb mérési eljárással kimutatható mértékű radioaktív szennyeződés.

Az NRHT területén a légnemű kibocsátások ellenőrzését fix telepítésű, folyamatos mintavételre alkalmas légköri radiokarbon és trícium mintavevő készülékek segítségével végezzük. Ezek a mintavevő egységek két hónapra integrált átlagminta vételére vannak optimalizálva. Párhuzamosan képesek széndioxid és szénhidrogén eredetű radiokarbon, illetve víz és szénhidrogén eredetű trícium mintavételére.

Fixen telepített iCAM típusú aeroszol mintavevők folyamatosan üzemelnek a szellőzőkéménynél és a technológiai csarnokban. Az aeroszol szűrő tekercseket gamma-spektrometriai mérést követően, ⁹⁰Sr aktivitás meghatározására használjuk fel. Egy-egy mintavételi szalag 3-6 hónap alatt telítődik. A mérések gyakorisága ennek megfelelően történik.

A folyékony kibocsátás ellenőrzés célja a telephelyen összegyűjtött technológiai, szivárgásból és csapadékból származó vizek kibocsátás előtti radiológiai ellenőrzése. A mintavétel három helyen történik. A mintavételezés gyakoriságát a gyűjtés-kibocsátás módja határozza meg. A technológiai gyűjtőtartályból kibocsátás előtt kell mintát venni. A mintákból trícium, ¹⁴C és gamma-aktivitásmérést végzünk. A radioanalitikai mérésekkel párhuzamosan általános vízkémiai paraméterek mérését is megtörténik.

2009-ben a kibocsátás ellenőrzés adatai alapján kijenthető, hogy a mért illetve becsült kibocsátási értékek az éves kibocsátás határértékek töredéke. Jelentési kötelezettséget magaután vonó normál üzemi kibocsátás nem történt.

Környezetellenőrzés

Az NRHT üzembe helyezési eljárása során meghatározásra kerültek a kibocsátások tervezési értékei. A kibocsátások sugárvédelmi ellenőrzéséhez a telephely környezetében 5 db állandó mintavételi hely kijelölése történt. E helyszíneken ún. „A” típusú állomások (konténerek) létesítése történt. Az „A” típusú állomásokon telepített speciális mérő és mintavevő készülékek folyamatos üzemeltetése történik. Ezen állomások lehetővé teszik a különböző környezeti elemek havi, kéthavi, és éves rendszerességű mintázását.

Évente talaj in-situ gamma-spektrometriai vizsgálatokat végzünk hordozható nagy tisztaságú germánium félvezető detektorral szerelt gamma spektrométer segítségével.

Évente egy alkalommal, több pontból származó talaj átlagminták laboratóriumi gamma-spektroszkópiai mérését végeztük. A talajok ^{90}Sr aktivitását ultra-alacsony háttérű folyadékszintillációs készülékkel végeztük.

A légkörből kihulló és talajról felverődő portól megtisztított és tisztítatlan növényi minták talaj fölötti részeit gyűjtjük amelyeket, laboratóriumi előkészítést követően gamma-sugárzók aktivitásának mérésére használjuk fel. A mintákból további feldolgozást követően összes béta és ^{90}Sr aktivitásmérés történt.

Folyamatosan üzemeltetett fall-out/wash-out mintavevők által gyűjtött mintákat havi rendszerességgel gyűjtjük be. Az egy hónapos intervallum alatt összegyűlt minták egy részéből gamma-mérés történik másik része, archiválásra kerül.

Az NRHT légnemű radionukidokból származó kibocsátásait az „A”-típusú mérőállomásokon üzemeltetett folyamatos mintavételre alkalmas légköri radiokarbon és trícium mintavevő készülékek segítségével végezzük. Ezek a mintavevő egységek jelen esetben két hónapra integrált átlagminta vételére vannak optimalizálva. Párhuzamosan képesek széndioxid és szénhidrogén eredetű radiokarbon, illetve víz és szénhidrogén eredetű trícium mintavételére. A ^{14}C méréseket gázproporcionális számlálási technikával, a trícium méréseket pedig, ultra-alacsony háttérű folyadékszintillációs készülékkel végeztük.

Az aeroszolak mintázását a mintavevő konténerekben elhelyezett iCAM típusú aeroszol szűrők automatikusan végzik. Az aeroszol szűrő tekerceket gamma-spektrometriai mérést követően ^{90}Sr aktivitás meghatározására használjuk fel. Egy-egy mintavételi szalag 3-6 hónap alatt telítődik. A mérések gyakorisága ennek megfelelően történik.

A környezetellenőrzési program az „A” típusú állomások mellett a hulladéktároló környezetében lévő természeti-környezeti elemek vizsgálatára is kiterjed. A radionuklidok a hulladéktároló felszín alatti létesítményeiből a forrásokon keresztül a felszíni vízfolyásokba így a magasabb rendű élőlényekbe juthatnak. Ezen természeti-környezeti elemek vizsgálatával ellenőrizhető, hogy az NRHT létesítményeiből került-e ki a környezetbe radioaktív szennyeződés.

Évi rendszerességgel felszínalatti vízfolyások forrásainak mintázását végezzük. A forrásvízmintákat azokon a pontokon vesszük ahol telephelyi kibocsátásból származó környezeti hatás várható. A mintákból gamma-aktivitásmérést, ^{90}Sr , összes béta mérést és trícium aktivitásmérést végzünk. Össz-alfa méréseket abban az esetben végeznénk, ha a gamma-mérések

eredményei mesterséges eredetű nuklidokat is tartalmaznának. A radioanalitikai mérésekkel párhuzamosan általános vízkémiai paraméterek mérését is végezzük.

A környezetellenőrzési program a források mellett az NRHT környezetében található patakok és ezek mederüledékeinek (iszap) vizsgálatát is magában foglalja. Az iszap és vízminták gyűjtése azonos pontból történik. A mintavételek szintén éves gyakoriságúak. A patakvizek mérését a forrásvizeknél leírtakkal azonos módon végezzük. A mederüledékekből gamma és össz-béta aktivitásmérést végzünk. Össz-alfa méréseket abban az esetben végzünk, ha a gammamérések eredményei mesterséges eredetű nuklidokat is tartalmaznak.

A környezetellenőrzési programban szerepel még a magasabb rendű élőlények radioanalitikai vizsgálata is. Az állati eredetű minták gyűjtését a helyi vadásztársaság végzi évi egy alkalommal. A monitoring állat növendék (süldő) Közép-európai vaddisznó. A mindvételt a telephely 5 km sugarú körzetében kell elvégezni, ahol a telephelyi kibocsátásból környezeti hatás várható. A mintából csont és belső szervek vizsgálata történt. A ^{90}Sr aktivitásának meghatározása csontból, a gamma-aktivitás meghatározás a belsőségekből és csontmintából történt.

Összefoglalóan megállapítható, hogy az NRHT környezetében 2009-ben végzett vizsgálatok eredményei alapján a telep környezetének radioaktivitása az alapállapothoz képest nem változott. a telephely környezetében mesterséges, a tárolótól származó radioaktív anyag jelenléte nem volt kimutatható.